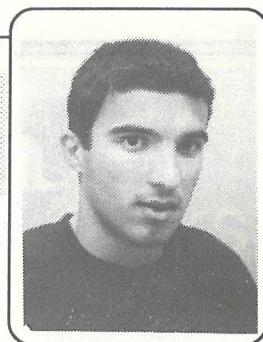

Keith Sciberras

jikteb dwar

Il-Knisja ta' Santa Marija ta' Bir Miftuh

Il-Knisja ta' Santa Marija ta' Bir Miftuh hija waħda mill-ahjar eżempji ta' dawk il-kappelli medjevali li darba kienu jimlew il-pajsaġġ Malti. Ezatt meta nbniet ma nafux, iżda jidher čar illi fl-1436 kienet waħda mit-tanax il-parrocċa jew ‘cappelle’ li kien hawn f’Malta. Taħtha kien jaqgħu l-irħula tal-Gudja, Hal-Kirkop, Hal Safi, l-Imqabba, Hal Tarxien, Hal Luqa u Hal Farrug.

Il-Knisja kif inhu illum għandha pjan rettangolari karatteristika ta' dawn iż-żmienijiet, b'qis ta' 48 u b'36 pied. Mhux eskluz il-fatt illi l-knisja xi darba seta kellha kappellun u apsidi. Fuq ġewwa ħames ħnejjet iżommu s-saqaf li, kemm kemm imżerċa q jwaqqa l-ilma minn numru ta' mžieba. Din ix-xewka hija mohbija minn parapett żgħir, illi fil-faċċata għandu kampnar għoli bi tlett arkati. Dan kien gie probabbilment miżjud fis-seklu sbatax. Taħtu hemm tieqa tonda, jew ‘ocolus’, ddekorata b'disinn ġeometriku tassew sabiħ, waqt li l-uniċi twieqi fil-ġenb huma dojqq hafna. Il-

bibien, principali u tal-ġenb, għandhom ‘hood moulding’ komuni f’dawk iż-żminiejt. Fil-ġenb hemm ukoll appoġġ biex tinżżamm bandiera.

Fuq ġewwa l-knisja kienet miksija b'diversi pittura li, llum, jidħru biss tliet qaddisin minn purċiċċjoni li originarjament kellha madwar għoxrin. Il-qaddisin, li kollha jgorru s-simboli tagħhom, huma mpittra b'mod stilizzat fejn mhemm l-ebda aċċenn għat-toqol tagħhom. Fuqhom burdura ħamra b'disinn ġeometriku f'nofshat iġri t-tul kollu tal-ħajr. Taħt dawn il-qaddisin traċċi oħra juru dak li seta kien il-Ġudizzju Universali. Fil-ħajt

tal-ġenb, bejn l-ewwel pilastri, baqa biss figura b'ilbies orjentali li qed iżżomm fjura tal-ġilju. Hawnhekk ukoll, il-figura hija mdawwra bl-istess burdura. Mill-istil ta' dawn l-affreski, xogħol ta' artist provinċjali, illum insibuha diffiċli li nidħlu f'dati eżatti. Dan għaliex din l-arti popolari kienet pjuttost konservattiva u ma keni xissegwi l-iżvilupp pittoriċi taż-żmienijiet tagħha. Iżda, jekk nassumu li l-knisja saritilha faċċ ataqidida fil-bidu tas-seklu sittax, dawn l-affreski jidħlu f'data tardiva ta' l-istess seklu.

Fuq l-altar hemm Pittura oħra

li hija wkoll ta' dan il-perjodu. Impenġijja biżżejt fuq panew bil-fuqqani ġej għat-tond hija turi lil Sidtna Marija u lil Binha Ĝesu bil-qegħda fuq is-shabta' pajsaġġ miftuh. Fuqhom il-Missier Etern jidher imdawwar bl-angli waqt li jżomm il-kurċifiss. Ix-xena hija wkoll assistita minn San Pietru u San Pawl fuq kull naħha rispettivament. Fil-kwadru, il-linjal tassew ħarxa u sewda tagħmel lill-figuri rigidi w ibsin. Iżda minkejja kollox, certi passaġġi sbieħ jagħmlu lill-pitturi ta' Bir-Miftuh eżempju remarkabbli ta' l-umilta' ta' l-arti popolari Maltija.

**Il-Membri kollha ta' I-Għaqda
nirrakomandawlhom biex iħajru
lil ħbiebhom biex jissieħbu
magħna bħala membri —
il-ħlas huwa ta' Lm1 biss.**

Tpingija mis-Sur J. Mifsud tal-kappella antika ta' Bir Miftuh – wahda mill-ewwel ghaxar parroċċi li ħarġu mill-Katidral ta' l-Imdina għalkemm minn din il-parroċċa ħarġu seba' parroċċi oħra xorta waħda għadna bit-titlu parrokjali.